Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Nummer: **RSR 14-2025**

Dato: 17.12.2025

Saksnummer: 2025/56859

Nye forskrifter i forbindelse med virksomhetsoverdragelse av Telenor Kystradio til Sjøfartsdirektoratet

I. Innledende informasjon

1. Innledning

Fra 1. januar 2026 blir det gjeldende to nye forskrifter i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen av Telenor Kystradio til Sjøfartsdirektoratet:

- Forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio
- Forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger

Forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio vil bli fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, mens forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger er fastsatt av Sjøfartsdirektoratet.

Fra 1. januar 2026 blir forvaltningen av lisens- og sertifikatavdelingen til Telenor Kystradio overført til Sjøfartsdirektoratet. Dette medfører at radiooperatørsertifikater og lisenser for radioutstyr skal utstedes av Sjøfartsdirektoratet fra og med 1. januar 2026. Dette innebærer også at Sjøfartsdirektoratet vil utstede gebyr for radiooperatørsertifikater og gebyr for lisenser for radioutstyr.

Som en del av virksomhetsoverdragelsen har det vært nødvendig å fastsette regelverk med hjemmel i skipssikkerhetsloven[1] og fritids- og småbåtloven[2]. Virksomhetsoverdragelsen av Telenor Kystradio til Sjøfartsdirektoraret medfører i utgangspunktet få endringer i regelverket på området, og innholdet i tidligere forskrifter er derfor i stor grad videreført til de nye forskriftene.

2. Høringen og høringsuttalelser

Forslag til forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger og forslag til forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio var på høring fra 28. oktober 2025 til 10. desember 2025.

Sjøfartsdirektoratet har mottatt høringssvar fra åtte instanser. Fem av høringsinstansene hadde ingen merknader i sine innspill og de resterende hadde mindre innspill til høringen. Ett av innspillene gjaldt størrelsen på gebyrene, mens ett av innspillene gjaldt den videre samhandlingen mellom det som nå blir tjenestetilbyderne etter virksomhetsoverdragelsen, og det siste innspillet gjaldt avklaringer til en av forskriftene. Innspillene er omtalt og kommentert nedenfor.

2.1. Innspill fra høringsinstanser

[1] Lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven)
[2] Lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven)

2.1.1. Hovedredningssentralen

I sitt innspill skriver Hovedredningssentralen at de har ingen innvendinger mot forskriftene slik disse er utformet, men at de forutsetter at Sjøfartsdirektoratet ved fastsetting av gebyrnivået tar høyde for at staten ved overtagelse av porteføljen til Telenor potensielt i en overgangsperiode bør opprettholde noe av det merkantile tilbudet som Telenor gav sine kunder/brukere, og at gebyrenes størrelse gjenspeiler/finansierer dette.

Kommentar til innspillet

Sjøfartsdirektoratet har hatt en god dialog med Hovedredningssentralen. Når Hovedredningssentralen peker på det merkantile tilbudet og spør om det er tatt med i gebyrenes størrelse, forstår Sjøfartsdirektoratet dette som blant å oppdatere og sende ut kanalplaner. Å sende ut/oppdatere kanalplaner til brukerne har Sjøfartsdirektoratet tatt høyde for i sine estimater, og det innebærer at gebyrene vil finansiere dette.

2.1.2. Innspill fra Fiskebåt

I sitt innspill skriver Fiskebåt at de vil understreke betydningen av at nød- og sikkerhetskommunikasjon opprettholdes med samme kvalitet som i dag. Fiskebåt merker seg at Hovedredningssentralen skal overta radiooperatørtjenesten, og Kystverket den tekniske infrastrukturen. Dette er en løsning som støttes, men det bes om at det etableres klare rutiner for samhandling mellom disse aktørene og Sjøfartsdirektoratet, slik at brukerne opplever en helhetlig og effektiv tjeneste.

Kommentar til innspillet

Når en tjeneste som tidligere har vært under en aktør blir fordelt på flere offentlige aktører, slik som ved denne virksomhetsoverdragelsen, er det viktig at det blir etablert klare rutiner for samhandling. Et godt grunnlag for samhandling mellom de nye tjenestetilbyderne er allerede lagt og arbeidet fortsetter fra 1. januar 2026.

2.1.3. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Det påpekes i innspillet at begrepsbruken i den nye forskriften bør være i tråd med internasjonal terminologi og definisjoner for radioutstyr slik det er definert i radioreglementet. Ordlyden må være vid nok til å fange opp alle typer radioutstyr som er underlagt krav om frekvenstillatelse og lisens. Videre må virkeområdet for forskriften ses opp mot ansvarsfordelingen mellom myndighetene, i og med at retten til frekvensene er tildelt til flere.

Kommentar til innspillet

Når det gjelder innretninger og utstyr, uttaler Nasjonal kommunikasjonsmyndighet seg på generelt grunnlag. Om annet utstyr eller innretninger kommer til etter at forskriften er trådt i kraft, må det håndteres da.

Sjøfartsdirektoratet har i utarbeidelsen av forskriftene tatt sikte på å samordne begrepsbruken i forhold til tidligere forskriftsverk på området, i tillegg til at begrepsbruken skal være gjenkjennbar med tanke på andre forskrifter som er underlagt Sjøfartsdirektoratets myndighetsområde. Det må videre påpekes at arbeidsperioden har vært kort, som har gjort det utfordrende å løse alle problemstillinger.

3. Kort om bakgrunnen for forskriftene

Sjøfartsdirektoratet skal overta deler av Telenor Kystradio sitt arbeid når den gjeldende avtalen Telenor har med Justis- og beredskapsdepartementet utløper 31. desember 2025. I forbindelse med virksomhetsoverdragelsen skal Sjøfartsdirektoratet overta oppgavene som fram til nå har tilhørt Telenor Kystradios lisens- og sertifikatenhet.

Fram til 1. januar 2026 er det Telenor Kystradio som utsteder radiosertifikat. Telenor Kystradio tildeler også maritime radiolisenser til alle som skal benytte maritime frekvenser om bord i norske fartøy og offshoreinstallasjoner. Dette innebærer i praksis at Telenor Kystradio utsteder lisenser og oppdaterer lister over hvilket utstyr som finnes om bord i hvert enkelt fartøy. I denne anledning tildeler også Telenor Kystradio kallesignal til skip eller flyttbare innretninger som skal ha radioutstyr om bord. I forbindelse med utstedelse og årsgebyr håndterer også Telenor Kystradio eierskifte og oppsigelse.

Fra 1. januar 2026 skal Sjøfartsdirektoratet overta driften av Telenor Kystradios lisens- og sertifikatenhet, som innebærer oppgavene som er omtalt ovenfor. Sjøfartsdirektoratet får nødvendige tillatelser til frekvensressursene og nummerressursene fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

For at Sjøfartsdirektoratet skal kunne overta oppgavene knyttet til Telenor Kystradios lisens- og sertifikatenhet, er det nødvendig at regelverket bestemmer hvem som skal forvalte oppgavene. Det er derfor fastsatt to nye forskrifter for å kunne forvalte oppgavene knyttet til virksomhetsoverdragelsen. Innholdet i forskriftene er omtalt nedenfor. Forskriftene er hjemlet i skipssikkerhetsloven og fritids- og småbåtloven.

II. Nærmere om forskriftene

1. Forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger

Forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger inneholder blant annet en bestemmelse om krav til sertifikater, som er kompetansekrav til radiooperatøren, og lisens for skipsradio, som er en offisiell tillatelse til å bruke radioutstyret som finnes om bord. Det er også krav til radioutstyret om bord, i tillegg til at forskriften inneholder bestemmelser om tilsyn. Avslutningsvis er det tatt med en dispensasjonsbestemmelse.

Før de enkelte bestemmelsene kommenteres i punkt 1.4, omtales noen særskilte temaer nærmere, se 1.1, 1.2 og 1.3.

1.1. Krav til sertifikat og lisens

Det er vesentlig for sikkerheten om bord på norske skip og flyttbare innretninger at de som skal operere radioutstyr har korrekt kompetanse, samt at det er gitt en offisiell tillatelse for radioutstyret som finnes om bord.

Det er et internasjonalt krav i SOLAS-[3] og STCW-konvensjonen[4] at radiooperatør skal ha relevant radiooperatørsertifikat for å betjene maritime radiostasjoner som bruker frekvenser og utstyr for GMDSS. Krav om ROC[5] og GOC[6] følger av SOLAS-konvensjonen, STCW-konvensjonen og radioreglementet. Kravet gjelder for SOLAS-fartøy. For radiooperatørsertifikat ROC og GOC kommer kravene til radiooperatørsertifikat frem, blant annet av ITU[14] sitt radioreglement i artikkel 47.

Det blir utstedt én lisens per fartøy, som dekker alt radioutstyr om bord. Dette gjelder også radioutstyr tilhørende MOB-båter, og alt utstyr føres opp på utstyrslisten. I denne anledning skal Sjøfartsdirektoratet også tildele kallesignal til alle fartøy som har kommunikasjonsutstyr om bord, samt håndtere eierskifte og oppsigelse.

---

[3] SOLAS – the International Convention for the Safety of Life at Sea
[4] STCW - the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers
[5] ROC gjelder for radiodekningsområdet A1
[6] GOC er gyldig for betjening av alle typer GMDSS radioutstyr i radiodekningsområdene A1, A2, A3 og A4
ITU - The International Telecommunication Union

1.2. Identifikasjon av radio og fartøy

For å kunne identifisere radio og hvilket fartøy radioutstyret brukes på, må Sjøfartsdirektoratet ha en oversikt. I denne forbindelse tildeles det kjenningssignal/kallesignal og MMSI-nummer til fartøyet. Oversikten skal inneholde opplysninger om fartøyets navn, kallesignal, MMSI, inmarsat-identitet, skrognummer (WIN-kode).

SOLAS-konvensjonen[7] krever at det skal foreligge en oversikt over GMDSS-utstyr. Radioreglementet[16] krever en generell oversikt over skipsradioutstyr. Den videre driften av et register, og krav til hvilken informasjon som skal lagres der, blir nå forskriftsregulert.

I de tilfeller hvor fartøyet har et radioanlegg eller er pålagt å ha et radioanlegg etter andre forskrifter, vil utstedelse av kallesignal, lisenser og sertifikater være en forutsetning for at et fartøy kan seile.[8]

1.3. Tilsyn og radiotilsynsforetak

Forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip regulerer også tilsyn med radioutstyr. I tråd med skipssikkerhetsloven § 43, som er en generell bestemmelse om tilsyn med norske skip, har Sjøfartsdirektoratet myndighet til å føre tilsyn med norske skip som er underlagt forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip. Sjøfartsdirektoratet inngår avtaler med radiotilsynsforetak i tråd med skipssikkerhetsloven, jf. § 41 fjerde ledd om tilsynsmyndighet, jf. § 43.

Avtalen som Sjøfartsdirektoratet inngår med aktuelle radiotilsynsforetak etablerer rammer og setter vilkår som avtalepartene forplikter seg til å oppfylle i forbindelse med foretakets radiotilsyn på norske kontrollpliktige fartøy etter reders begjæring, og på utenlandske fartøy etter begjæring av flaggstat eller fartøyets klasseselskap. Avtalen innebærer også at radiotilsynsforetaket skal ha kvalifisert personell for å sikre kvalitet ved gjennomføring av tilsynsoppgaver.

Avtalen legger til grunn relevante internasjonale bestemmelser og anbefalinger fra FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon (IMO).

Uten hensyn til avtalen kan Sjøfartsdirektoratet føre kontroll med oppgaver som foretaket utfører på vegne av Sjøfartsdirektoratet. Sjøfartsdirektoratet kan følgelig foreta planlagte eller uanmeldte tilsyn av radioanlegg og radiofunksjoner på alle fartøy som omfattes skipssikkerhetsloven.

Tilsynshjemmelen vil også omfatte en mulighet for kontroll av installert radioutstyr om bord i fritidsfartøy.

1.4. Kommentarer til bestemmelsene i forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip

§ 1. Virkeområde

Virkeområdet, *«radiooperatør og radioutstyr på norske skip, herunder fritidsfartøy og for flyttbare innretninger»,* innebærer at alle norske skip som har radioutstyr om bord omfattes av forskriften, og dette vil også gjelde for fritidsfartøy og for flyttbare innretninger.

Virkeområdet omfatter i tillegg alle som er radiooperatør på norske skip, fritidsfartøy og flyttbare innretninger. Dette er personer som skal ha relevante sertifikater og kvalifikasjoner, og som håndterer og overvåker radioutstyret om bord.

---

[7] SOLAS-konvensjonen kap. IV del B regel 5-1 som er gjort til norsk rett ved forskrift av 7. januar 2014 nr. 955 om radiokommunikasjonsutstyr for norske skip og flyttbare innretninger 16 Radioreglementet artikkel 18

[8] Fra utredningen «Fremtidig innretning av administrative oppgaver tilknyttet radiotjenesten», s. 29.

§ 2. Lisens

For å lovlig kunne eie, installere eller operere en skipsradio eller relevant radioutstyr om bord, kreves det en lisens. En lisens gir deg rett til å drifte radioutstyret om bord ved å sende og motta radiosignaler.

For å få lisens må skipet eller den flyttbare innretningen ha et kjenningssignal. Kjenningssignal er det samme som et kallesignal. Skip eller flyttbare innretninger som skal registreres tildeles kjenningssignal i henhold til forskrift om skips navn, kjenningssignal, merking og hjemsted mv.[9] Når et skip eller flyttbar innretning blir registrert i NOR eller NIS, blir det tildelt et kjenningssignal/kallesignal. Dette blir en unik identifikasjon av skipet eller den flyttbare innretningen, så lenge det er norsk. Ellers er det også viktig å understreke at skip eller flyttbare innretninger som ikke skal registreres i skipsregistrene også skal ha et kjenningssignal.

Hensynet bak at ethvert skip eller flyttbar innretning som omfattes av forskrift om tillatelse til å opprette og drive radioutstyr om bord i norske skip og flyttbare innretninger, skal ha en lisens, er begrunnet i sikkerhet knyttet til radiosignaler på sjøen, spesielt med tanke på nødssituasjoner. Sjøfartsdirektoratet skal føre en oversikt over lisenser ettersom det er viktig å ha en oversikt over alle radioer som finnes om bord. Dette vil være i tilfeller hvor det oppstår feil på radio eller radioen forstyrrer radionettet, eller hvis det oppstår en nødssituasjon.

For å ha en radio om bord må det søkes om lisens. Sjøfartsdirektoratet skal utstede lisenser på bakgrunn av søknad, se forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio. Det skal betales årlig gebyr til Sjøfartsdirektoratet for radiolisensen.

Søknad om lisens for nødpeilesender vil falle under lisensområde A1 (oppgitt som grunnlisens i tabellen i § 4 i gebyr-forskriften). Ved bruk av nødpeilesender er det derfor nødvendig å søke om grunnlisens/A1-lisens hos Sjøfartsdirektoratet. Nødpeilesender er kun til bruk på sjøen, og ikke på land.

Ved salg av skip eller flyttbar innretning, navneendring eller andre endringer, skal endringene meldes inn til Sjøfartsdirektoratet. Dokumentasjon på lisens for skipsradio skal oppbevares tilgjengelig om bord, og dokumentasjonen skal være i original form og ikke en kopi.

I tilfeller hvor radioutstyr varig fjernes eller i tilfeller hvor skipet eller den flyttbare innretningen selges til fremmed stat, har den som er registrert som innehaver av lisensen ansvar for at identiteten blir slettet og at Sjøfartsdirektoratet blir informert. Dette er informasjon som er viktig for Sjøfartsdirektoratet, for å kunne holde et oppdatert register over lisensinnehavere og radioutstyr.

§ 3. Navn

For at det skal kunne tildeles lisens, må skipet eller den flyttbare innretningen ha et navn, som må bestemmes av eieren. Dette er presisert i første ledd i § 3 i forskriften. Dette kravet følger også av sjøloven[10] § 7, hvor det står at skip som innføres i skipsregisteret skal ha et navn som bestemmes av eieren. Dette vil gjelde for skip eller flyttbare innretninger som skal registreres.

I andre ledd er det lagt inn en begrensning for valg av navn, ved at det står at «navn som kan være til ulempe for radiokommunikasjon» ikke vil bli godkjent.

Sjølovens regler for navnevalg inneholder i utgangspunktet ingen begrensninger, jf. § 7 fjerde ledd. Etter Sjøfartsdirektoratets praksis for skip over 15 meter, vil imidlertid navnesøknader som gjelder navn som kan forveksles med nødanrop bli avslått. I den aktuelle forskriften gjøres denne begrensningen gjeldende for alle norske skip og flyttbare innretninger.

[9] Forskrift 27. juni 2002 nr. 754 om skips navn, kjenningssignal, merking og hjemsted mv.
[10] Lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven)

Eksempler på navn som ikke vil være gyldige er My-Day, Mayday, Majdag, SOS, Securite eller lignende. Noen av disse navnene vil være til forveksling lik nødsignaler, noe som kan være svært forvirrende og komme på kant med sjøsikkerheten i radiokommunikasjon til sjøs. Det er derfor sjøsikkerhetsbehov som gjør at slike navn ikke vil godkjennes ved en søknad om lisens.

§ 4. Sertifikat
Radiosertifikatet skal sikre at radioen om bord brukes på en trygg og lovlig måte, av en person som har korrekt kompetanse etter gjeldende regelverk.

Det er Sjøfartsdirektoratet eller andre som er bemyndiget til å utstede sertifikater som foretar utstedingen. Tidligere utstedte sertifikater fra Telenor Kystradio regnes også som gyldige sertifikater etter virksomhetsoverdragelsen.

Det følger av forskriften at radiooperatør på fritidsfartøy må ha minimum Short Range Certificate (SRC) som viser at vedkommende har de kunnskaper og ferdigheter som radioreglementet krever. SRC-sertifikat er det laveste kompetansenivået som finnes for radiosertifikater og kan brukes til å betjene VHF. Neste kompetansenivå er Long Range Certificate (LRC), som er nødvendig hvis det skal brukes MF- eller HF-radio.

De nærmere bestemmelsene om utstedelse av relevante sertifikater for radiooperatør på yrkesfartøy framgår av forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk (kvalifikasjonsforskriften). For radiooperatør på fritidsfartøy er det denne generelle bestemmelsen i forskriften som er hjemmelsgrunnlaget for å utstede radiosertifikat, ettersom fritidsfartøy ikke er omfattet av virkeområdet til kvalifikasjonsforskriften.

Dersom andre betjener radioutstyret om bord, må sertifisert radiooperatør ha kontroll på at radioen til enhver tid blir brukt på en korrekt måte og i tråd med forskriftens bestemmelser.

§ 5. Bruk av radioutstyr
Første ledd slår fast utgangspunktet for bruk av radioutstyr: Radiosendinger skal alltid kunne identifiseres gjennom skipets navn, kallesignal eller MMSI-nummer, og stemme overens med identiteten som følger av lisensen.

Her er det også viktig å påpeke at ved et eventuelt eierskifte så vil MMSI-nummeret beholdes. Dette er viktig ettersom alt utstyr i radioanlegget er programmert med dette nummeret, for eksempel SART, VHF, MF/HF, Inmarsat C, EPIRB og AIS.

Bestemmelsen regulerer korrekt bruk av radioutstyret, ved at det påhviler en plikt for radiostasjonen om bord, hvor radiostasjonen skal ta imot nødkallinger/nødsignaler og foreta de nødvendige tiltak i henhold til den aktuelle situasjonen.

Det er også angitt en begrensning for hvordan radioutstyret skal brukes. Radioutstyret skal brukes slik det er tiltenkt, og det innebærer at det ikke må brukes til å spre eller sende falsk eller misvisende nødkommunikasjon, for eksempel ved at det gis falske nødmeldinger.

Lisensinnehaver skal sørge for at uvedkommende ikke bruker radiostasjonen eller får kjennskap til informasjonen som deles via radiostasjonen.

Siste ledd er også tatt med for å understreke at et skip eller en flyttbar innretning som er i en nødssituasjon kan bruke ethvert middel som er tilgjengelig for å få tak i hjelp, til tross for begrensningene som følger av resten av bestemmelsen. Dette følger også av nødretten, men Sjøfartsdirektoratet har

likevel valgt å ta med dette leddet som en ren opplysning og for å vise at selv om det er mange forbud i bestemmelsen, vil de ikke gjelde i en nødssituasjon.

§ 6. Diskresjon ved radiokorrespondanse

ITU sitt radioreglement artikkel 17 regulerer diskresjon ved radiokorrespondanse. Bestemmelsen er ment å gjennomføre intensjonen med artikkel 17.

Bestemmelsen omhandler avlytting og videre deling av informasjon som urettmessig tilkommer noen. Radiokorrespondanse er ment for en konkret mottaker, og de som ikke er rette mottaker, har ikke rett til å avlytte. Dette innebærer at informasjon som ikke er til egen radiostasjon, eller som ikke er ment for allmennheten, ikke er lov til å høre på eller å ta opp.

I de tilfeller hvor det likevel skjer avlytting, er det viktig at informasjonen ikke deles videre til andre. Det samme gjelder for publisering av informasjon, eller annen bruk av informasjonen.

§ 7. Installasjon og utstyr

Forskriften er overordnet og generell, og § 7 viser derfor videre til spesifikke krav i forskrifter som regulerer det enkelte skip. I utgangspunktet er det forskrift om radiokommunikasjon for norske skip og flyttbare innretninger[11] som har de nærmere reglene om hvordan radioutstyr skal installeres for yrkesfartøy, men det finnes også særlige regler i andre forskrifter.

Selv om det ikke finnes spesifikke regler for installasjon av radioutstyret i fritidsfartøy, regulerer bestemmelsen en plikt til å holde radioutstyret i god driftsmessig stand. Endringer som gjelder utstyret skal meldes inn til myndighetene, i dette tilfellet Sjøfartsdirektoratet.

§ 8. Dokumentasjon

Bestemmelsen krever at dokumenter og publikasjoner som regelverket krever skal være tilgjengelig hos radiostasjonen. Forskriften peker på denne måten videre på radioreglementet fra ITU (International Telecommunication Union), FNs fagorgan for informasjons- og kommunikasjonsteknologi, vedlegg 16. Den viser også til SOLAS kapittel IV og nasjonale forskrifter.

Det er flere nasjonale forskrifter som Sjøfartsdirektoratet forvalter, som mer konkret regulerer krav til radioutstyret om bord. For eksempel har kapittel 4 i forskrift 14. januar 2020 nr. 63 om fartøy under 24 meter som fører 12 eller færre passasjerer konkrete krav til radioutstyret som skal være om bord.

Forskrift 13. juni 2000 nr. 660 om konstruksjon, utstyr og drift av fiskefartøy med lengde 15 meter eller mer har også et eget kapittel om radiokommunikasjon, kapittel 9. Her følger konkrete funksjonskrav og generelle bestemmelser om radioutstyr. Det er videre satt krav til at radioinstallasjoner skal oppfylle forskriftens funksjonskrav.

Forskrift 1. juli 2014 nr. 955 om radiokommunikasjonsutstyr for norske skip og flyttbare innretninger har konkrete bestemmelser om krav til radiokommunikasjonsutstyr for norske lasteskip, skip med passasjersertifikat, skip med sikkerhetssertifikat for passasjerskip i utenriksfart, flyttbare innretninger og fritidsfartøy med største lengde 24 meter eller mer. Etter § 11 er det krav til dokumentasjon, og rederiet skal kunne dokumentere at forskriftens krav til utstyr og plassering er oppfylt.

Forskrift 22. november 2013 nr. 1404 om fiskefartøy med største lengde under 15 meter har også et eget kapittel om radio, og i § 65 er det en positiv opplisting av dokumentasjon som skal finnes om bord.

[11] Forskrift 1. juli 2014 nr. 955 om radiokommunikasjonsutstyr for norske skip og flyttbare innretninger

Av de nasjonale forskriftene er det kun forskrift om fiskefartøy med største lengde under 15 meter som har en klargjørende opplisting ved at det er tatt inn en tabell som viser type dokumentasjon som det er krav til. Ellers angir det internasjonale regelverket hvilke dokumentasjonskrav som vil være nødvendige.

§ 9. Tilsyn

Bestemmelsen legger til grunn at Sjøfartsdirektoratet kan kontrollere at radioutstyret om bord er i samsvar med lisensen som er utstedt. Bestemmelsen åpner også for at Sjøfartsdirektoratet kan gi andre foretak myndighet til å foreta denne kontrollen. Sjøfartsdirektoratet inngår avtaler med radiotilsynsforetak i tråd med skipssikkerhetsloven, jf. § 41 tredje ledd om tilsynsmyndighet, jf. § 43.

Plikten til å forsikre seg om at radioutstyret er riktig installert og programmert påhviler lisensinnehaver. Om det under tilsyn blir funnet feil eller mangler som ender i pålegg, må lisensinnehaver følge påleggene som blir gitt og rette feil eller mangler innen gitt frist.

Bestemmelsen vil i tillegg gi en hjemmel for å kontrollere installert radioutstyr om bord på fritidsfartøy, selv om dette ikke blir gjort regelmessig.

§ 10. Begrensning i bruk av radioutstyr og lisens

Denne bestemmelsen er tatt inn i forskriften blant annet av hensyn til beredskap og nødssituasjoner. Det kan forekomme ekstraordinære omstendigheter som kan påvirke bruken av radioutstyret om bord eller retten til bruk av radioutstyret. Under slike spesielle forhold vil ikke lisensinnehaver kunne kreve erstatning for innskrenkinger i bruken av radioutstyret eller om utstyret nektes brukt.

§ 11. Dispensasjon

Det kan oppstå situasjoner der det vil være nødvendig med dispensasjon fra kravene i forskriften.

Bestemmelsen setter opp to alternativer, a og b, hvor det for begge alternativene er viktig at det godtgjøres at unntaket er sikkerhetsmessig forsvarlig eller at eventuelle alternative tiltak ikke vil utgjøre en større risiko enn det opprinnelige kravet.

Dispensasjoner skal gis for kortest mulig tid. Det er i tillegg viktig å understreke at dispensasjon ikke er en rett, men at det kan gis dispensasjon hvis vilkårene er oppfylt.

§ 12. Tilbaketrekking

I tilfeller hvor det oppstår alvorlige brudd på kravene i forskriften eller det skjer gjentatte brudd på kravene i forskriften, vil det være mulig å trekke tilbake lisensen som er gitt. Det er Sjøfartsdirektoratet som trekker lisensen tilbake.

En eventuell tilbaketrekking følger vanlige forvaltningsrettslige regler når det gjelder utstedelse av vedtak og rett til å klage på tilbaketrekkingen.

2. Forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio

Nærings- og fiskeridepartementet fastsetter forskrift om gebyrer for utstedelse av radiooperatørsertifikat og lisenser til skipsradio.

Forskriften fastsetter gebyrer for utstedelse av sertifikater og lisenser til skipsradio. Sjøfartsdirektoratet vil også kreve at gebyr for lisens og sertifikater forhåndsbetales, før det foretas utstedelse.

Sjøfartsdirektoratet skal følge finansdepartementets rundskriv (R-112/15) ved fastsetting av gebyrsatser, som innebærer at gebyrsatser ikke skal overstige kostnaden ved å produsere og levere tjenesten. Sjøfartsdirektoratet har estimert kostnaden etter beste evne, men det er fremdeles en del usikkerhet i estimatet da det er flere avklaringer som kan påvirke kostnaden. Størrelsen på gebyrene påvirkes blant annet av at gjennomføring av eksamen og sensur for radiooperatørsertifikatene ROC og GOC vil bli endret i forhold til den tidligere eksamensmodellen.

Forskriften er kort og oversiktlig, men Sjøfartsdirektoratet ønsker likevel å knytte noen kommentarer til enkelte bestemmelser.

I forskriftens § 3 er det satt opp to tabeller med gebyrsatser for sertifikatsøknader. ROC/GOC-sertifikat er to maritime radiosertifikater. GOC er gyldig for drift av alle typer GMDSS-radioutstyr i radiodekningsområdene A1, A2, A3 og A4, mens ROC er kun gyldig for dekningsområde A1. Utstedelse av ROC/GOC-sertifikat forutsetter at det tas et kurs som går over flere dager og avsluttes med eksamen. Et SRC-sertifikat er et radiooperatørsertifikat som omfatter minste radiodekningsområde. Sertifikatet viser at innehaver har tilegnet seg kunnskaper slik at maritim VHF-radio og andre nød- og sikringsmidler til sjøs kan betjenes. LRC-sertifikat er nødvendig hvis det skal brukes MF- eller HF-radio.

I § 4 er det satt inn en tabell for årlig gebyr for lisens. Lisensene er delt inn i grunnlisens VHF og AIS, og utvidet lisens. Grunnlisensen vil omfatte et mindre radiodekningsområde, mens den utvidede lisensen vil omfatte de resterende radiodekningsområdene A1, A2, A3 og A4.

Gebyrsatsene som står i forskriften, tilsvarer satsene for andre kompetansesertifikat som Sjøfartsdirektoratet utsteder.

Det er også viktig å påpeke at gebyrene vil være gjenstand for årlig indeksregulering, se § 2. I forskriftsforslaget som var vedlagt høringen var summene for sertifikat-typene i § 3 derfor noe lavere enn det som summene er i forskriften nå. I forskriften er summene indeksregulert for 2026, og har fått en økning på rundt 3,5 %.

Det følger videre av forskriften at registrert innehaver av lisens 1. januar det enkelte år er ansvarlig for betaling av lisensen. Hvis innehaver ønsker å si opp radiolisensen og gjør det i løpet av året, vil ikke en restsum bli tilbakebetalt til den som var lisensinnehaver. Dette er gjort for å holde de administrative kostnadene ved gebyrutstedelsen så lave som mulig. Det er også viktig å ta med at manglende betaling av den årlige lisensen kan gjøre at innehaver risikerer at lisensen blir ugyldig. En ugyldig lisens innebærer at det ikke lenger vil være lovlig å bruke radioutstyret om bord.

III. Administrative og økonomiske konsekvenser

1. Konsekvenser for næringen og andre berørte

Utdanningsinstitusjoner vil sannsynligvis få noe merarbeid i forbindelse med eksamen og sensur for ROC- og GOC-sertifikater.

Utstedelse av sertifikater og lisenser vil videreføres, men forvaltningen vil endres ved at Sjøfartsdirektoratet overtar oppgavene som fram til nå har tilhørt Telenor Kystradios lisens- og sertifikatenhet. I forbindelse med virksomhetsoverdragelsen vil det også foretas endringer i IT-systemene, ved at Sjøfartsdirektoratet vil ta i bruk sine systemer for å utstede sertifikater og lisenser. Dette medfører at næringen må forholde seg til nye IT-systemer, for eksempel ved søknader.

Virksomhetsoverdragelsen og ny gebyrforskrift innebærer at kundene får redusert sine kostnader til både lisens og sertifikat. Dette vurderes som positivt for næringen og andre berørte. Sjøfartsdirektoratet har foretatt en forenkling av den gjeldende prismodellen til Telenor Kystradio ved at flere kategorier for sertifikater og lisenser er slått sammen. Satsene som foreslås er videre langt lavere enn de gjeldende satsene til Telenor Kystradio.

2. Konsekvenser for det offentlige

Sjøfartsdirektoratet vil som følge av virksomhetsoverdragelsen få høyere kostnader. Direktoratet får flere nye oppgaver å forvalte, flere ansatte og det må gjøres tilpasninger i IT-systemene.

Sjøfartsdirektoratet har kartlagt kostnader som oppstår i forbindelse med nye arbeidsoppgaver som følge av virksomhetsoverdragelsen. Sjøfartsdirektoratet har tatt utgangspunkt i Finansdepartementet sine bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15), men det er en del usikkerhet knyttet til kostnadsestimeringen. Det er blant annet usikkerhet knyttet til IT-kostnadene og den framtidige driften, selv om Sjøfartsdirektoratet har som mål å gjenbruke funksjonalitet i sine eksisterende systemer.

Årsinntektene for Sjøfartsdirektoratet er estimert til 17 700 000 kroner for 2026. Dette er betraktelig lavere enn det var for Telenor Kystradio i 2024, hvor de totale inntektene var 59 100 000 kroner.

På lisenssiden skal noen av inntektskildene avsluttes i løpet av 2025 og overføres til andre selskaper. Disse er trukket ut av regnestykket. Direktoratet har heller ikke tatt med årlige avgifter til skoler, da dette ikke er praksis som Sjøfartsdirektoratet har i dag. Direktoratet har fjernet inntektene fra sensorfakturering på sertifikatsiden, siden dette tidligere ble håndtert av radioinspektørene som nå skal overføres til HRS.

Alf Tore Sørheim
Sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør
Regelverk og internasjonalt arbeid

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer